

Цвіт яблуні (скорочено)

Михайло Коцюбинський

Коцюбинський у своїй новелі розкриває внутрішній світ свого героя, цілу гаму почуттів і відчуттів. Ситуація вкрай драматична: у сусідній кімнаті помирає його дитина, його улюблена донечка. Він нічим не може зарадити і весь перетворюється на чекання. Темну кімнату ледь освітлює лампа. Оця боротьба світла з темрявою — ніби символ боротьби життя зі смертю, яка відбувається поруч. Згорьований батько гасить лампу і запалює свічку. Світла ще меншає — достоту як шансів відвернути фатальний кінець. Так само промовистими і символічними є звукові образи. За вікном чути калатало нічного сторожа: рівномірний стукіт ніби нагадує про спокійний плин життя за межами дому, і тому спокоеві, тій сонній тиші нічного міста байдуже до горя, яке поселилося у стінах безсонної оселі. Повним контрастом до розмірених звуків калатала є нерівномірний, надривний свист, що виривається із хворих дитячих грудей. Цей звук мучить героя. Він навіть намагається глибоко дихати разом зі своєю дитиною, так, наче це можна робити за неї, замість неї.

І раптом — бій годинника. Він лунає як грім з ясного неба. Скільки болю і втоми в роздумах про це: "Коли ви в горі, коли ви щохвилини сподіваєтесь якогось лиха, ...раджу вам зупинити годинники. Якщо ви стежите за ними, вони без кінця продовжують ваші муки. Коли ж забуваєте за них, вони нагадують про себе, як цегла, що падає на голову. Вони байдуже рахують ваші терпіння й довгими стрілами-пальцями наближають хвилину катастрофи..."

Годинник вмовкає, але не втихає тривога, бо дім знову виповнює натужне дитяче дихання. Усе це триває довго, нестерпно. У душі героя сплітаються страх, розпач, надія, скажена лютя на когось чи на щось, апатія, відчуття провини. У мозку товчуться спогади, зринають чийсь голоси, безглузді питання і відповіді. І раптом — цілком чітко і усвідомлено приходить думка: "Чому б мені не взяти такої ночі до того епізоду розпочатого мною роману, де Христина, покинувши свого чоловіка, опинилась раптом із великого міста у глухому містечку?". Здавалося б, моторошна річ: от-от помре дочка, а батько собі вигадує художні епізоди. Він сам же несподівано жахається цього.

Герой все ж сподівається, що станеться чудо, що його донечка засне, а зранку прокинеться зі здоровим румянцем на щоках. Але візит лікаря не залишає жодної надії. Жінка дивиться на лікаря, очима повними надії, але лікар вимушений сказати, що шансів не має.

Залишок ночі проходить в душевних муках, адже герой не може допомогти своїй донечці.

Герой постійно прислухається до подій в сусідній кімнаті, очікуюти страшного кінця. Перед ранком в будинку лунає жіночий крик. Усе закінчилося. І знову герой, прощаючись із мертвою дитиною, жадібно ловить кожну дрібницю із того, що бачить перед собою, бо все воно здається йому... "як матеріал". Ні, він зовсім не якийсь

бездушний монстр. Він щиро, до нестями любить свою доню і страждає від болю цієї втрати. Але його дар митця часом перетворюється на прокляття, на якийсь непереборний внутрішній обов'язок: зафіксувати, запам'ятати, описати, донести до людей те, що пережив, що передумав, що вистраждав.

Батько виходить в сад... Цвітуть яблуні... Сліпуче сяйво заливає подвір'я. Він згадує, як шість чи сім днів тому його донечка бігала по садочку і вони разом милувалися цвітом. А як швидко все змінилося... Батько нариває повні долоні яблуневого цвіту і несе своїй бідолашній дитині, ніби встеляючи цією квітучою красою її шлях в якісь інші світи. Це все, що він може тепер зробити для неї — скласти до ніг вінок своєї вічної любові. Донечку вже гарно вбрали, він обсипає її квітами, такими ж ніжними як і його дитина. Йому здається, що вона виглядає набагато старше свого віку, ніби їй не три, а шість років.

Але є в новелі Коцюбинського таке, що піднімає над смертю. Донечка все одно навіки залишиться в батьковому серці, у його спогадах, над якими смерть не владна. Залишиться такою, якою була в найщасливіші дні: щебетушкою, красунечкою, маленьким сонечком, котре звеселяло рідних і дарувало дому тепло.